

Progeny and Peace

NUMBERS

פרשת קרח תשפ"א

1-5

PARASHAS KORACH

¹ Korah son of Izhar son of Kohath son of Levi separated himself, with Dathan and Abiram, sons of Eliab, and On son of Peleth, the offspring of Reuben. ² They stood before Moses with two hundred and fifty men from the Children of Israel, leaders of the assembly, those summoned for meeting, men of renown. ³ They gathered together against Moses and against Aaron and said to them, "It is too much for you! For the entire assembly — all of them — are holy and HASHEM is among them; why do you exalt yourselves over the congregation of HASHEM?"

⁴ Moses heard and fell on his face.

3

קרח ופלוט ופלוט

himself with Datan and Aviram, sons of Eliav, and Ohn the son of Pelet, sons of Reuven. Clearly, the text omits the name of Yaakov in delineating the lineage of Korach. Rashi explains the reason for this obvious omission: It does not mention "the son of Yaakov," because he sought mercy for himself, that his name not be mentioned in association with their dispute, as it says (Bereishis 49, 6), "With their congregation, do not associate my honor." We must endeavor to explain why Yaakov Avinu was so adamant that his name not be mentioned in association with Korach and his assembly.

4

Sichos Mussar. R. Shnelevitz

Let some water be taken and bathe your feet etc. (Bereishis 18:4).

R' Chama the son of R' Chaninah said and the Academy of R' Yishmael also taught: As a reward for the three [deeds of Avraham], Israel obtained three things. As a reward for the "milk and butter" [which Avraham served to his visitors] they received manna, as a reward for "and he stood upon them" they received the pillar of the cloud, as a reward for "let some water be taken" they were granted the well of Miriam (Bava Metzia 86b).

The Maharsha asks: The Gemara in Tannis (9a) attributes these three gifts to the merits of Moshe, Aharon and Miriam

respectively. How, then, does the above Gemara deny them the merit of these three gifts and attribute them to Avraham?

* The answer is that the gifts bestowed upon Israel were the result of a process, not of a single event. Just as a seed that grows into a tree needs soil, water and sun to develop, so too did the 'seed' of Avraham's deed require fertile ground on which to develop. Moshe, Aharon and Miriam were not the initial cause for the manna, cloud and drinking well. Rather they watered and brought to fruition the seed planted by Avraham's hospitality.

This process is alluded to in the verse בְּיַד הַפְּרוֹת שָׂרִים פְּרוּהָ נְדִיבֵי הַעַם בְּמִחְזָקֵם בְּמִשְׁעֲנֵתָם, The well, dug by princes, carved out by the nobility with the sceptre, their staffs (Bamidbar 21:18).

Targum Yonasan interprets the verse as follows: בְּיַד הַחֲפָרֵי יְהוָה אֲבֹתָהּ עֲלָמָא אֲבָרְהָם יְצַחַק וְיַעֲקֹב רַבְרַבְנֵיָא נְמַלְקָרְמִין חֲפְרוּ יְהוָה רִישֵׁי עַמָּא מִשָּׁה וְאַהֲרֹן, The well that was dug up by the fathers of the world, Avraham, Yitzchak and Yaakov, was dug up [again] by the leaders of the nation, Moshe and Aharon (ibid.) Thus the well itself was dug by the deeds of the patriarchs; it was developed and deepened by the next generation of leaders, Moshe and Aharon.

2

Son of Levi. Korah's genealogy stops with Levi, and omits the name of Jacob, because the Patriarch prayed on his deathbed (Genesis 49:6) that his name not be associated with Korah's assembly (Rashi). It is axiomatic that the conspiracy of a Korah must have had its roots in a failure of his forebears — righteous though they were — to eradicate subtle inclinations toward evil. The intent of Jacob's prayer was that he be free of any such seditious tendencies, and the fact that his name is omitted here is proof that his righteousness was without flaw (Gur Aryeh). Indeed, the Sages homiletically expound that the names of the people mentioned here contain allusions to previously existing seeds of the evil that blossomed with Korah (Sanhedrin 109b).

Similarly, we find the mitzvah of tzitzis attributed to the merit of both Shem (see Rashi, Bereishis 9:23) and Avraham (Chullin 89a). Again, we must differentiate between Shem, who planted the 'seed' by covering his father's shame, and Avraham, who developed and nurtured its fruition.

* Just as a good deed has stages of beginning and stages of development, similarly, wicked acts are to be seen as the result of a process. They begin with an almost imperceptible aberration and grow into full-bodied wickedness, פֶּן יִשׁ בְּכֶם שָׂרֵשׁ פְּרוּהָ רֵאשׁ וְלַעֲנָה, lest there be among you a root which grows gall and wormwood (Devarim 29:17).

Ramban explains:

פֶּן יִשׁ בְּכֶם שָׂרֵשׁ רַע שִׁפְרוּהָ וְיִשְׁנָה וּבִנְיָמִים הַבָּאִים יוֹצֵיאַ פְּרוּהִים רָעִים וְנִצְמִיחַ מְרוּרוֹת. וְהָאֵל אֲשֶׁר אֵינָנוּ פֹה הַיּוֹם פִּי הָאֵב שָׂרֵשׁ וְהַבֵּן נֶצֶר מִשְׁנֵשֵׁי יְפֹרוֹ, וְהַקִּיפִי הַשָּׂרֵשׁ לִמְרָא פִּי הוּא יָכוֹל לְהִבְיֵא בְּאֵלָה הַדְּרוֹת הַבָּאִים (רמב"ן שם).

Perhaps there is among you an evil root that will blossom and grow and in the coming days will produce poisonous buds and grow bitter herbs. This refers back to "him that is not here with us today," for the father is

the root and the son is the twig growing from this root. [The Torah] mentioned 'root' in order to relate that he can bring the coming generations into this curse (Ramban ibid.).

Chazal explain the institution of עֲגֹלָה עֲרוּפָה, a calf brought in atonement for a slain wayfarer, in a similar manner. It is described as atonement for both the living and the dead.

כִּפּוּר לְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ — אֵלוֹ הַמֵּתִים. מִלְּמַד שְׁהַמֵּתִים עֲרִיכִים כְּפָרוּהָ. נִמְצְיָנוּ לְמֵדִים שְׁשׁוּפָרָה דָם חוּטֵא עַד יוֹצֵאֵי מִצְרַיִם (ספרי דברים כא:ח).

Forgive Your people whom You have redeemed — this refers to the deceased [i.e., those redeemed from Egypt]. This teaches us that the dead too need forgiveness. Thus we see that he who sheds blood has sinned, tracing back [the sin] until those who left Egypt (Sifri Devarim 21:8).

The explanation is as follows. If someone sheds blood it is proof positive that the 'seed' for that deed was planted by an ancestor of his in Egypt. It lay dormant for generation after generation until it sprouted and bore fruit in the form of a murderer. It is for this 'implanted seed' that the forebearer must be atoned even though he certainly did not take part in the murder itself.

When Yaakov was on his deathbed he castigated his sons Shimon and Levi and asked that his name not be mentioned as their ancestor in connection with the sins of Korach and Zimri, the descendants of Shimon and Levi, respectively. In their counsel let my soul not enter, in their assembly let my honor not be defiled (Bereishis 49:6).

Indeed, when the Torah enumerates the forebears of Zimri and Korach it does not mention Yaakov.

The difficulty is obvious. It is common knowledge that Shimon and Levi were the children of Yaakov and hence, their progeny are descended from Yaakov as well. What then is gained by the omission of Yaakov's name?

The answer is that the Torah is not merely listing the forebears of these sinners for purposes of identification. Rather, this genealogical enumeration is to indicate that the root of their misdeeds was already present in their ancestors. By eliminating Yaakov's name, the Torah

made it clear that the misdeed was entirely Korach's; no element of it stems from Yaakov.

If we understand the act of sinning as a process, instead of a sudden event, starting with an imperceptible root, which grows and expands until fully manifested, then we can resolve the seemingly

It is therefore incumbent upon us not to limit our introspection, to that which we are, but to that which is latent in us. One tainted seed can subsequently develop into evil incarnate. On the other hand, a tiny seed of a good deed can develop ultimately into manna, water and Clouds of Glory for the entire nation of Israel.

ויעקב אבינו ע"ה ביקש: "בסודם אל- תבא נפשי בקהלם אל תחד כבודי" (בראשית מט ו), שלא יזכר שמו במעשה זמרי, ואין כתיב שם אלא: "נשיא בית אב לשמעוני" (במדבר כה יד). וכן שלא יתייחד שמו במעשה קרח שנאמר (שם טו א): "קרח בן יצהר בן קהת בן לוי", ולא נאמר "בן יעקב" (רש"י שם). ועפ"י פשוטו המובן הוא שהזכרת שמו על עושי רשע הרי הוא בזיון גדול עבורו, והתפלל יעקב שלא יתבזה על ידם.

אך לאור האמור יש כאן כוונה עמוקה יותר, שכשראה יעקב אבינו ברוח קדשו את בני בניו חוטאים, ביקש מהקב"ה שהוא לא יהיה השורש לחטא, אלא יהיה נקי מחטא זמרי ומחטא קרח, ומתוך שלא יהיה שייך אליו שורש החטאים הללו לא יהיה שמו נזכר עליהם.

ומכאן נלמד עד כמה חייב בן תורה להזהר מכל שורש ונטיה לרע, ובל יאמר בלבבו הן אין כאן מעשה עבירה, שהרי גם נטיה קלה לרע בכוחה להצמיח פירות רעים ומרים עד מאד. ומידה טובה מרובה, ע"י נטיה קלה לצד הטוב עתידים לצמוח פירות נאים ומתוקנים כבאר, מן ועמוד העגן. (וע"ע בסוף מאמר מד ובמאמר סח).

פניני פרשת קרח דעת צג

ט"ז א. ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. פירש"י: בן לוי ולא הזכיר בן יעקב שביקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם וכו'.

ויש להבין את זה לפי מה שבארנו בענין את אביה היא מחללת (ויקרא כא-ט) שדרשו חז"ל מזה דרשע בן צדיק מותר לקרותו רשע בן רשע משום שיש בו מכח הרע שבאביו, וא"כ הי"ן כאן ביקש יעקב רחמים על עצמו שיוזכר מכל רע ולא יעביר לזרעו אחריו, ואלמלא היה בו בקרח איזה חלק מיעקב היה כתוב ג"כ בן יעקב, אבל מכיון שלא היה בו כלום מזה שבקרח א"א לקרות ליחוסו אחר יעקב. (ועיין פרושנו לעיל שלח יג-יא).

י"ג י"א. למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי.

ויש להעיר שבכל המקומות נזכר שם יוסף גם לשבט אפרים (בפ' במדבר, * ובפ' פנחס, ופ' מסעי) וכאן נזכר למטה יוסף למטה מנשה ולא נזכר שמו למטה אפרים?

ודעת זקנים מבעלי התוספות עמד ע"י וז"ל כאן שקליה יוסף למטרפסיה לפי שהוציא דבה ולכן הוזכר כאן על מטה מנשה שהיה ממוציאי הדבה ולא על מטה אפרים שלא הוציא דבה, ובכל מקומות הוא נזכר (גם) על מטה אפרים.

וזה יתבאר לפי מה שביארנו (ויקרא כא-ט) בענין את אביה היא מחללת ודרשו בגמרא מזה שרשע בן צדיק מותר לקרותו רשע בן רשע והטעם בזה הוא מפני שיש בו מכח הרע שבאבא ונמצא שהוא בן של חלק הרע ולכן נתיחס כאן למטה יוסף למטה מנשה מפני שבהוצאת דבה נמצא בו חלק מאביו, והבן. (ועיין פרושנו ויקרא כא-ט).

יצוין, שהשאלה עליה עמד רש"י, מופיעה בפירוש בגמרא (סנה' קט:). זו מקדימה ודורשת כל מלה במסוק הפותח של הפרשה, לגנותו של קרח: "ויקח קרח - שעשה קרחה בישראל (שבנינו אבדו אנשים מישראל).

"בן יצהר - בן שהרתיח עליו את כל העולם כצחריים.

"בן קהת - בן שהקחה [גם] שיני מולידיו [שנתביישו במעשיו].

"בן לוי - בן שנעשה לויה בניהם". שאלה הגמרא: ומדוע לא הוסיף הפסוק גם "בן יעקב", ונדרוש: בן שעקב עצמו לגיהנם? - והשיבה כמובא ברש"י: כי יעקב התפלל שלא יזכר שמו בהקשר לקרח.

ולכאורה, שאלה זו צריכה עיון גדול: מדוע בכלל שיוזכר שמו של יעקב בפ' פרשה זו? וכי בכל הזכרת אדם מורע ישראל, משתלשל היחוס עד יעקב אבינו? וראיתי שכן תמה ב"אור החיים", ואמר: "ובענין יפלא, למה זכנה דברים הרעים לשמות הצדיקים?!" כלאומר: מה אשמו יצהר, קהת ולוי, שהגמרא הפכה את שמותיהם לפעלים על-שם מעלליהם של קרח? ואם כן, כל-שכן שאין להזכיר שמו של "מבחר האבות בדרך זה", אומר "אור החיים". (ועיין גם "כלי יקר", ריש פרשתנו).

אמנם היו שאמרו, שהמשך דברי רש"י בפרשתנו יתכן שחש לקושיה זו שלנו, ולכן הוסיף על דברי הגמ' דברים מן ה"תנחומא" (קרח, ד): שבנוסף לכך שיעקב ביקש שלא יזכר שמו במחלוקת קרח, הוסיף רש"י: "...ואימתי יכתב שמי עליהם? - כשהם מתייחסין ועומדין על הדוכן; שנאמר (בליים שהעמיד דוד בבית ה', דבה"א ו, ככ-נג): "...אסיר בן אַבְיָקָף בן קרח. בן יצהר בן קהת בן לוי, בן ישראל". היינו: יש בסיס לשאלה מדוע לא הוזכר אצלנו 'בן יעקב', שהרי ב"דברי הימים" נמשך היחוס עד אליו (וכ"כ השפ"ח).

אלא שהמתבונן היטב באותו פרק ב"דברי הימים", יראה שאדרבה; בפרק מופיעים יחוסים נוספים שסופם ב"בן לוי" ללא 'בן יעקב', וכפי שכתוב בפרשתנו למשל, ביהוס הלייים בני גרשם נאמר: "בן יחת, בן גרשם, בן לוי" - ותו לא! וכן: "בן מחלי, בן מושי, בן מרדי, בן לוי" (דבה"א ו, כח-לכ). אם כן, הזכרת "בן ישראל" בבני קהת היא היוצאת-דופן באותו פרק, ומדוע שנלמד דווקא ממנה לפרשתנו? מה-גם שכאמור, אין בתורה יחוס אחר הנמשך עד יעקב.

מניין לחו"ל צפונות-לבו של קרח?

ונראה לכאור כך את שאלת הגמרא, מדוע לא נכתב 'בן יעקב':

חז"ל (תנח' קרח א) גילו לנו מידע, שרק הם יכולים לגלות: שהסיבה האמיתית למרידת קרח, היתה קנאה נסתרת באליצפן בן עזיאל, בן-דרור (משה, קרח ואליצפן היו בני-דרורים; בני האחים: עמרם, יצהר ועזיאל). משה מינה את אליצפן בן-עזיאל לנשיא בית אב למשפחות הקהתי (במד' ג, ל) ואילו קרח סבר שנשיאות זו מגיעה לו. ומדוע? - כי עזיאל (אביו של אליצפן) היה הרביעי והצעיר בארבעת בני קרח, בעוד שאביו של קרח, יצהר, היה השני באחים, אחרי עמרם הבכור. וכיוון שבניו של

עמרם - משה ואהרן - קיבלו מינויים נכבדים בישראל, מגיע המינוי הבא לבנו של יצהר:

וקשה לי: מנין לחז"ל סוד נסתר זה שבלבו של קרח? הרי בתורה כתוב במפורש שקרח ועדתו טענו טענה אחרת לחלוטין:

"כי כל העדה בלם קרשים ומדוע תתנשאו על קהל ה'" (במד' ז, ג). תביעתם היתה על כך שעבודת המשכן נלקחה מן הכבודות ה"קדשים" (שנאמר "קדש לי כל בכור" - שמות יג, ב) וניתנה לאהרן ולבניו. כך כתב גם רש"י בראש הפרשה, שקרח נחלק "לעורר על הכהונה", והאבן עזרא הוסיף שקרח ו"נשיאי עדה" שגמרו (במד' טו, ב) וכן דתן ואבירים - כולם בכורים היו... גם הרמב"ן הודה בסוף דבריו (לפס' א), ש"קרוב" לומר שכל הנקהלים על משה היו בכורות, "על כן חרה להם על הכהונה". אם כן מהיכן לקחו חז"ל, שמה שהציק לקרח היה המינוי האישי שלא קיבל?

חייבים לומר שכך הגיע לחז"ל בקבלה, שאליבא דאמת קרח קינא באליצפן; שאם היו ממנים את קרח לנשיא הקהתי, לא היה מערער על הרעיון החדש של הברלת הכהנים לה' (שהחל ב"ח ניסן האחרון). אך בכל זאת, עדיין מבקשים אנו לדעת: כיוון ש"ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא" - אין דבר שאינו רמז בתורה. תעני (ט) איה איפה הרמז בתורה לכך שקרח הסתיר מתומכיו את הסיבה האמיתית, האישיה, למאבקו הציבורי במשה?

מקור דברי חז"ל בפשט הכתוב

נראה לומר כך: חז"ל הבינו שקרח נהג במרמה במאבק זה, מכך שהתורה האיריכה לפרש את יחוסו עד לזיון לרמוז: דע לך שכל מה שעתידי קרח לעשות להלן, קשור לכך שמוצאו מלוי! (וכעין יחוס בנות צלפחד שפורט' ה' הוות אחרת עד יוסף, ללמד שירשו ממנו חיבת הארץ - במד' כו, א ורש"י). ומה היה אופיו של לוי, הסבא-רבא של קרח? במה עסק לוי כשפגשנו אותו לראשונה בתורה? - רוקם

מוציאה נסתרת לנקום על מעשה דינה: "ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו במרמה וידברו..." (ברא' לה, יג). אמנם "בני יעקב" משמעו בפשטות כולם - אך הרעת נותנת ששמעון ולוי היו ההוגים הראשיים של תוכנית הנקמה בשכם. וכן מסתבר. שהרי נאמר בתחילת העניין, "ובני יעקב באו מן השדה קשמעם, ויתעצבו האנשים ויחד להם מאד" (שם, ז) - מי מבני יעקב נקרא באותה שעה "אנשים", היינו גדולים? - חז"ל אמרו ששמעון ולוי היו או בני שלוש עשרה; שנאמר "ויקחו... שמעון ולוי אחי דינה, איש חרבו" (שם, כה, ב"ד פ, י). משמע ש"האנשים" שחרה להם מאוד היו שלושת הבנים הגדולים, והשאר, שעדיין לא היו בני-מצווה, לכמה נגררו אחר עצתם (הלא אמרו שאפילו יהודה, הניכור באחים, לא הציע להחיר את יוסף ליעקב, כי חשש ששמעון ולוי לא יסכימו - ברא' צט, ז, ורש"ש אות יא).

* אגב: מדוע חשק קרח להיות נשיא, דווקא כאן אחרי פרשת המרגלים?

- כי קרח היה עשיר עצום, ממש "עשיר בקרח" (במד' כב, ו; מנה' קטו). כלבו ציפה שעושרו זה יתבטא בנכסים שירכוש כשיבואו ארצה. אך ברגע שנגזר על אותו דור למות במדבר, ראה שעושרו לא יועיל לו מאומה, ורק יאלץ לשאתו במדבר עד יום מותו... וכיוון שכספו ורובו לא יבא לו כבוד - ביקש לעצמו כבוד מסוג אחר.

שמעון ולוי נקמו אפוא מרמה במעשה דינה; לא רק כלפי אנשי שכם, אלא גם כלפי יעקב שחשב שכונתם רק להחליש את תושבי שכם ואו לשחרר את דינה, בעוד שהם זממו - וביצעו - גם את הריגת כל הנכרים, (רמב"ן לברא' לה, יג).

אם כן: הפסוק יחס את קרח עד לוי, לומר שכשם שלוי (בשיתוף שמעון) הסתיר את התוכנית האמיתית להרוג את בעלי שכם, כך גם העלים קרח מקהל-עדתו, את הסיבה האמיתית למאבק במשה! ועל כך באה הגמרא ושאלה, מדוע לא המשיך הכתוב להזכיר גם 'בן יעקב'? שהרי גם יעקב עשה שימוש במרמה (ברא' כו, לה): "בא אחיך במרמה ויקח ברכתך"...! מדוע להצביע רק על לוי כמקור למרמה של קרח, ולא לחלוקת גם ביעקב עצמו? וכשתתלה ביעקב, ודאי יעלה ויבוא גם חלקה של לאה, אמו של לוי, שגם היא נקמה מרמה כשנכנסה אל יעקב במקום רחל...

מדוע כה חשוב לדבוק באמת?

כך הוא, מורי ורבותי, טבעו של עולם: כל עניין שיסודו אינו ישר לחלוטין בהכרח הוא שיצאו ממנו פגמים נוספים בחלוקת הזמון! ראו נא: מאותה מרמה של יעקב שרצה להשיג את הברכה בהוראת רוח-הקודש שבפי אמו, למדה לאה לרמות אותו לשם-שמים כדי להקים את בית ישראל (בר"ד ע, יט ויפ"ת שם. ובה הויקה מאוד ליעקב - "חקרי לב" א עמוד ר"ג), ושמעון ולוי עשו דין לעצמם להעניש את רשעי שכם - והתדרדרה נטיה זו עד קרח, שרימה עדה שלמה למען כבודו האישי, בתואנות של צדק וחרת וחרת...! (עיי' "חקרי לב" בראשית, עמוד קפ"ו).

והירצו חז"ל על השאלה הנ"ל, שלא הזכר 'בן יעקב' משום שיעקב אכן התפלל והתחנן, שלא יזכר שמו בפרשה זו. משמע, שלולא התפילה ראוי היה להזכיר 'בן יעקב', כי מעשי האב סוללים דרך לבניו והראיה - כפי שהוסיף רש"י מהמדריש - שכאשר עמדו הלויים לשיר על הדוכן ב"דברי הימים", מוזכר שקחה ולוי הם בניו של "ישראל"! כי כמה זכו להיות משרתי-ה'? - בזכות יעקב שמסר נפשו על כך שהעבודה תהיה בו ובזרעו שנכנס בידעיה ברורה למאבק-עד בעניו כשקנה ממנו את הכבוד, רק כדי שהיא, הראוי לעבודה, יעבוד את ה'! ("לפי שהעבודה בכורות. אמר יעקב, אין רשע זה כדאי שיקריב לקב"ה" - רש"י לברא' כה, לא. וראה "חקרי לב" בראשית, עמ' רפ"ח). זכות זו של יעקב, היא שעמדה לבני קחה לזכות ולשרת בהיכל ה'.

ובאמת, מדוע נענו מן השמים לתפילת יעקב שלא יזכר שמו באירוע שאינו נעים לו? - משום שבסופו של דבר, עצם הצלת הברכה מעשו נעשתה בהוראת רוח-הקודש שבפי רבקה אמו. ואף שהאופן בו נעשה הדבר לא היה מושלם, כי אין ראוי שיעקב שמידתו "יתן אמת ליעקב" יאמר "אנכי עשו בכרד" (מיכה ו, כ). ברא' כו, יט) - אך נתינת הברכה ליעקב היתה ודאי רצון-ה'. מה-שאין-כן בקרה, שכל מה שעשה היה לשם כבודו ורצונו האישי.

עם זאת יש להוסיף ולומר, שפן השמים גלגלו בכוונה שהברכה תילקח מעשו דווקא באמצעות מרמה, כיוון שעשו הרשע רימה את אביו כל ימיו וכידוע, "במידה שאדם מורד - בה מודדין לו" (סוטה ח ע"ב).

R. Munk

Son of Levi. Rashi observes that the description of Korach's lineage does not include Jacob, for Jacob had asked that his name not be linked to their rebellion (Genesis 49:6). Jacob too had fought for the rights of the firstborn in several instances, but always for good and unselfish reasons. When Korach's descendants later repented, Jacob's name was linked with their efforts, for when they ascended the duchan to perform their duties as Levites, their genealogy was recorded as going back all the way to Jacob (I Chronicles 6:22-23).

ויש לבאר באופן אחר קנה, כי כתיב (דברים לג - ד) "סורה לזה לנו משה מורשה קהלת יעקב", שיעקב אבינו הוריש והנחיל לדורותיו את כח ה"קהלה" - "קהלת יעקב". והוא שציקש "בקהלת אל אחד כבודי", כי קהלת אלו אלף פירוד (כמו שהארכנו למעלה שקרה לקח "לעצמו", וטען שיש לו מדת האחדות, אבל האמת הוא שטעה, ע"ש). ובקהל זה לא הוריש יעקב אבינו את כח הקהילה, כח האחדות, שהוא ממקור האמת. ולכן לא הי' יכול קרה להמחיד לפי שיטתו, כי חקר לו מדת הקהלה של יעקב, חקר לו האחדות האמתית. והוא שהרגס אונקלוס על "ויקח" - "ואתפלג", וכמו שכתבנו למעלה, ע"ש.

20

איתא בזה"ק (ח"ג קעו.), קרה אזיל במחלוקת וכו', מחלוקת פלוגתא דשלום, ומאן דפליג על שלום פליג על שמא קדישא, בגין דשמא קדישא שלום אקרי. ולהלן איתא שם דשלום הוא שבת דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא וכו'. רבי יוסי אומר אורייתא הוא שלום, דכתיב וכל נתיבותיה שלום, וקרה אתא לאפגמא שלום וכו', ע"כ. צריך להבין המשמעות שקרה פליג על שלום מה שייך לחלוק על זה, וכי סבר שיש להתחיק במחלוקת. עוד צ"ב היכן מצינו שקרה חלק על שמא דקוב"ה שבת ותורה, שהרי מבואר בתורה

21

פרשתנו פותחת בתיאור המחלוקת הנוראה של קרה, ובתיאור טרחתו של משה רבינו להשקיט את המחלוקת, עד אשר השפיל עצמו לשם כך, כמ"ש (במדבר ט"ז י"ב): "וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אלקיב ויאמרו לא נעלה". ומפרש רש"י (שם): "וישלח משה" - (סנהדרין ק"י) מכאן שאין מחזיקין במחלוקת. שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום. נשתדל, במאמר זה, להתבונן במהות מידת השלום, וגודל החיוב להשכין שלום.²⁵

השם שלום

הנה, הונגה שהאחד יקדים את רעהו בלשון של שלום, כמ"ש (בראשית כ"ט ו'): "ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום", וכתב (בראשית מ"ג כ"ג): "ויאמר שלום לכם...", וכתב (שופטים כ"א י"ג) "ויקראו להם שלום". והדבר צריך עיון גדול, הרי ידוע כי המלה שלום היא אחד משמותיו של הקב"ה, כמ"ש (שופטים ו' ה'): "ויקרא לו ה' שלום", וכן אמרו חז"ל (שבת י" ע"ב, ויק"ר ט' ט'): "שמו של הקב"ה הוא שלום", על דרך זה הורו הפוסקים (שו"ע או"ח פ"ד) שאסור לומר שלום - במקום מטונף,²⁶

ומדוע אם כן בחרו אנשי קדם להשתמש דוקא בשם זה לצורך המוני כזה - לדרוש בשלום רעהו, הרי לא חסרים ביטויים חלופיים לשם שלום?

ויאמר לקוצרים ה' עמכם

חז"ל מלמדים אותנו מקור התקנה להשתמש בשם שלום לצורך שאילת שלום. וז"ל הגמרא (ברכות נ"ד ע"א):

"והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם, שנאמר 'והנה בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים ה' עמכם ויאמרו לו יברך השם' (ברכות נ"ד ע"א).

"שהוא אדם שואל לשלום חבירו בשם - בשמו של הקדוש ברוך הוא, ולא אמרין מזלזל הוא כנכחו של מקום בשביל כבוד הכריות להוילא שם שמים עליו, ולמדו מצדו שאמר ה' עמכם, ומן המלאך שאמר לגדעון ה' עמך גבור החילי" (רש"י שם).

ועלינו להבין, מדוע באמת לא אמרין שמזלזל בכבודו של מקום בשביל כבוד הכריות כדכתב רש"י. הנה, החסבר הפשוט בזה, כי לא שייך להשכין שלום אמת בין אנשים, בלי ההכרה בשמו יתברך - שהוא המחבר את כל הפרטים להיות אחד. ובכן, כביכול ויותר הקב"ה על כבודו, כדי להשכין שלום וחיבור בין אנשים. והכוונה באמירת שם זה היא, כי כל אחד ואחד מצטרף לשלימות הבריאה, ומתחבר לשמו יתברך המקשר יחד בין כל הפרטים.

על דרך זה כותב הגר"א חבר (שיח יצחק): "יאמרו חז"ל (שבת י" ע"ב): 'שמו של הקב"ה הוא שלום', רצה לומר, ששלום הוא ענין האחדות והחיבור שפולם פונים לדבר אחד, וזה נמצא רק בו יתברך שעליו נאמר (איוב כ"ה ב') 'עושה שלום במרומיו', שכל הריבוי והפירוד הוא רק מצד הכנת המקבלים. ולכן כל מקום שייזכר שמו יתברך, רצה לומר שיהיה נמצא השלום ויתייחדו בשמו יתברך בשם שלום או יאבוא אליו וברכתיו שתוכלו לקבל הברכות".

23

ויקרא לו ה' שלום. והוא הדין שאסור ליתן שלום לחבירו במבואות המטונפות... וגם באגרת הרשות נכון שלא לכתוב שלום עם וא"י רק שלם שמצוי לזרוק באשפות".

24 Seeds of Redemption - R. Lopianky

This generic greeting also brings out the universal fraternity of mankind, for we all have a common Father, and all are cast in His image. Therefore, we owe reverence not only to G-d, but towards each other.

25

שמי שנכתב בקדושה ימחה

יתירה מזו, על אף שנראה לכאורה שיש בזה בחינה של זלזול - להשתמש עם שמו יתברך לצורך השלום - אומנם אליבא דאמת אין הדבר כן. כי השימוש בשם השם לא רק שהוא מביא שלום בעולם, כנייל, אלא שהוא מביא לקיום וגילוי שמו יתברך, כי כששוכן שלום בין בני אדם אזי מתגלה שמו יתברך הנקרא "שלום".

דוגמא ליסוד זה: כידוע, בדיקת הסוטה, נעשית על ידי מחיקת שמו יתברך, ואמרו בזה חז"ל, כי דבר זה הותר כדי להשכין שלום בין איש לרעהו, וכן אומרים חז"ל (נדרים ס"ו ע"ב): "לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים".

ובפשטות נראה כי יש כאן וויתור והקרבה גדולה למען השלום. אך המהר"ל (ספר נתיבות עולם ב') - נתיב השלום - פרק א' ביאר בזה, כי אותה מחיקה לא רק שאין בה זלזול בשמו יתברך, אלא אדרבה, דרכה מתגלה שמו יתברך, וז"ל:

גילוי השם שלום

על פי דברים נפלאים אלו נוכל להבין הענין דכתבנו לעיל דשמו יתברך מתגלה ומתכבד כאשר מידת השלום נוהגת בין בני אדם. שהרי לפי מה שלמדנו כאן מידה זו מביאה לגילוי השכינה, וזהו גופא גילוי שמו יתברך וכבודו.

שלום - יעקב

על פי דרכנו נוכל ליישב שאלה הנוגעת לענין פרשתנו. כתוב בספר בראשית (מ"ט ו'):
"בְּקִהְלֶם אֶל תָּחַד בְּבִדֵי כִי בְּאֶפֶס הָרְגוּ אִישׁ וּבְרָצֹנָם יַעֲקֹבוּ שׁוֹר."

"בְּקִהְלֶם" - כשיקהיל קרח שהוא משבטו של לוי את כל העדה על משה ועל אהרן. אל תחד כבודי - שם אל יתיחד עמהם שמי שנא' בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ולא נא' בן יעקב (רש"י שם).

והדבר צריך עיון, מדוע הפריע ליעקב אבינו דוקא מחלוקת קרח יותר מיתר חטאי בני ישראל?

אומנם הדבר מבואר על פי דרכנו, כי למדנו לעיל שיעקב אבינו השקיע כוחות מרובים שישכון שלום בין השבטים - ולכן ביקש יעקב אבינו שלא ייזכר שמו, באותה מחלוקת, כדי להורות שהמחלוקת לא נולדה בגללו, אלא מבחירתו הרעה של קרח.

26 R. Leff - Shemone Esre

II. THE ANTITHESIS OF SHALOM

Peace and harmony must begin with an individual effort; it is the perfection and harmony within the individual himself that ultimately leads to global shalom. By working on oneself to do G-d's will and fulfill one's unique role (and not someone else's), one is contributing to world peace. The very capacity for the earth to serve as a firm base for man depends on the unification of the individual grains of sand into terra firma. One who denies the necessity of unity, who fails to see that the fulfillment of G-d's will is a collective enterprise, causes those grains to break apart and finds himself cast out alive into the netherworld.

This is what happened to Korach. The epitome of machlokes, the antithesis of shalom, was the machlokes of Korach, which the mishnah in Avos (5:20) classifies as the prototype of machlokes shelo l'shem Shamayim - strife that is not for the sake of Heaven.

Rashi comments on the opening words of parashas Korach, "Vayikach Korach - Korach took," that he took himself off to one side. Korach separated himself from the community. He did not see himself as a part of the klal but rather as a detached, isolated individual. His sense of alienation caused him to be jealous of Elitzafan ben Uziel when the latter was appointed family head and led to his lust for the glory of the kehunah gedolah. His attitude was the very antithesis of shalom, which depends on each Jew fulfilling his unique role without jealousy or selfish motivations.

Reb Zusha was asked if he would accept the opportunity to switch places with Avraham Avinu. What would HaKadosh Baruch Hu gain? he replied. There would still be one Avraham Avinu and one Reb Zusha.

Each individual has to aspire to achieve the maximum he can in his individual role and not to duplicate the role entrusted to another. There can be only one Kohen Gadol. Had Korach taken the attitude of

Reb Zusha, it would have made no difference to him whether that role was filled by Aharon or himself, as long as the duties of the office were performed in accordance with G-d's will.

"ומה שאמר גדול השלום, שהשם שנכתב בקדושה ימחה כדי לעשות שלום, דבר זה: כי הש"י ג"כ שמו שלום, ולפיכך אמרה תורה שימחה השם על המים לעשות השלום כי מחיקת השם הוא בשביל שמו של הש"י שהוא שלום, ודבר זה מבואר, כי זה נקרא שהוא מוחק השם כדי לקיים השם שהוא שלום."

כלומר, כי השכנת שלום בין איש ואשתו היא מעשה כתיבה של השם "שלום" - שנגמר ומתגלה על ידי מעשי בני אדם. ובמקביל יש להסביר, כי באמצעות השלום והאהבה השורה בין בני אדם, מתגלה עצם שמו יתברך שהוא השלום. ובכן אין באמירת שלום איש לרעהו ולזולת בשמו יתברך, אלא אדרבה, עצם השלום השורה בין איש לרעהו, הוא אופן גילוי שם זה, וכביכול נכתב שם חדש. נשדדל להתעמק עוד בענין חשוב זה.

שלום - שכינה

הגרי"א חבר מאריך לבאר גודל מעלת מידת השלום, והאחדות, וז"ל: "שיח יצחק דרוש לשבת הגדול עמוד ת"מ - מספר עמק יהושע האחרון): " יוקח מאבני המקום וכו' ויחלום והנה סולם (בראשית כ"ח י"א). והוא, שיעקב הלך אז לחרן להוליד שבטי י"ה שמהם יצאו כל כלל האומה הישראלית, אשר כל קיומם ומעמדם הוא כשיש ביניהם אחדות. ולכן לקח י"ב אבנים כמספר בני ישראל כדאיתא במדרש ויצא (ס"ח י"ג) יוקח מאבני המקום, ר' יהודה אומר: י"ב אבנים נטל, אמר, כך גור הקב"ה שהוא מעמיד י"ב שבטים. אברהם לא העמידו, יצחק לא העמידו, אני - אם מתאחות הן י"ב אבנים זו לזו ידע אני שאני מעמיד י"ב שבטים. כיון שנתאחו י"ב אבנים זו לזו ידע שהוא מעמיד י"ב שבטים."

"והענין, כמו הבית שהוא בנוי על ידי אבנים צריך להדביקם זה עם זה על ידי חול וטיט ואז יתקיים, ויכול האדם לדור בו ונקרא בית ומשכן. מה שאין כן כשהאבנים נפרדים זה מזה ואינו ראוי לדירה וצריך האדם לעקור דירתו משם. כמו כן כל זמן שיש אחדות בישראל הקב"ה משרה שכינתו בהם והם אצלו למשכן והיכל כמו שכתוב בפרשת תרומה (שמות כ"ט מ"ה) יעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, רצה לומר, בתוך ישראל עצמם. ואמר אחר כך 'ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו', כי ידוע שהמשכן וכליו המה הכל ציורים ורמזים לעולמות עליונים ומלאכים ושרפים ששם הכל שלום ואהבה ואחדות, כמ"ש (איוב כ"ה ב') עושה שלום במרומי וכו', וכן תעשו - פה למטה, ואז תהיו לי למשכן ומקדש לשכון ביניכם. ולכן היה יעקב מתיירא שמא יהיה בין זרעו שום פירוד ח"ו ונעשו כל הי"ב אבנים אבן אחת, ורמז לו ה' יתברך שבאמת כל הי"ב שבטים הם צדיקים ומיטתו שלמה.

"הראה לו ה' יתברך במראה החלום (בראשית כ"ח י"ב) יוהנה סולם מוצב ארצה וכו', לומר שבאמת כל ישראל הם נפש אחד, רק חלוקים במדרגותיהם וכולם צריכים זה לזה, וכל אחד מתחלק מחבירו לפי שורשו ובחינת נפשו, כענין הסולם שרוצים לעלות עליו למקום גבוה שצריך השליכות בו זה למעלה מזה לפי השיעור שצריך, שעל ידו יעלה וירד האדם ממקום למקום וכאשר יחסר בו שליבה אחת אז אי אפשר לעלות ולירד עליו, ואז העליון אינו יכול לירד למטה והתחתון אינו יכול לעלות למעלה. וכמו כן הוא מסדר נפשות ישראל כל אחד מדרגה אחרת, והם

במספר מכוון כפי ששיערה מחשבתו יתברך שעל ידו יעלו תחתונים למעלה והנשמות יתעלו למקום שורשם."

הרי עולה להדיא מדברי הגרי"א חבר, כי השלום הוא תנאי הכרחי להשראת השכינה. שעל ידי השלום כל הפרטים שבכלל ישראל מצטרפים ליחידה אחת, ובה נוצרת שלימות הראויה להשראת השכינה (כי כל פרט לעצמו חסר שלימות, כי כל אחד מצטיין רק בבחינה מסויימת ואין בו במה שיש לחבירו).

Chazal call Korach an *apikoros* (*Midrash HaGadol, Bemidbar* 16:1; *Yerushalmi, Sanhedrin* 10:1) because he denied the validity of the oral law. That denial was a direct consequence of his stirring up contention. Torah is based on shalom and harmony among the Jewish people. A commitment to the totality of Torah is impossible on an isolated, individual level because no individual can fulfill all 613 mitzvos. Torah in its totality requires the united community of Klal Yisrael. Only as one individual with one heart can we accept the Torah and fulfill it.

Argument for the sake of Heaven, the collective quest for truth, is the essence of the Oral Torah. But one whose contentiousness is not for the sake of Heaven negates the foundation upon which the Oral Torah stands. Thus Korach was labeled an *apikoros*.

In this vein, the Mishnah in *Avos* (2:5) says, "Hillel says: Do not separate yourself from the community and do not trust in yourself until the day you die, and do not judge your neighbor until you come into his place, and do not say something that cannot be heard that in the end will be heard, and do not say that when I have free time I will learn, for perhaps you will never have free time."

All of the various facets of this *mishnah* revolve around the initial statement, "Do not separate yourself from the community." The following statements are repetitions of various arguments given to justify one's separating himself from the community.

First, one thinks that he does not need the community. He wrongly thinks that only weak people need peer support and a communal framework. To this Hillel says, "Do not trust in yourself until you die."

As long as a person lives, he needs the support and influence of others. One's entire success in this world depends on a harmonious communal effort and no one can do it alone.

28 A second cause for separating oneself from the community is the feeling that the members of the community are a negative influence, and therefore one feels that exposure to such an environment would be a detrimental influence on himself. To this Hillel says, "Do not judge people from afar" as an excuse to avoid them; rather, first get a closer look at the community by putting yourself "in their place." Only after you have attached yourself to the community can you judge them ob-

jectively and only then can you correctly determine the truth. If they are truly a negative influence, then you should separate from them.

The third excuse for separating from the *tzibbur* is because one feels that the community does not listen to one's suggestions and advice. He feels that he so obviously knows better than anyone else, and if his advice and suggestions are ignored, there is something inherently wrong with the community. To this Hillel says, "Do not say on something that cannot be heard that it will eventually be heard" — that is, on something that is not right, be it advice or suggestions that are not really the best option, do not say that eventually people will recognize that you are right. Do not be so obstinate and sure that all your ideas are really the right opinions.

Finally, people refrain from being involved with the *tzibbur* because they feel that it infringes on their time. They could utilize that time for personal growth and learning Torah and doing other mitzvos. To this Hillel responds, "Do not say, 'When I have the free time generated by neglecting my responsibility to the community, I will be able to learn,' for perhaps Hashem will not permit you to benefit from the stolen time from the *tzibbur*, and in the end that time will be taken up with other things that will not enable you to utilize it for learning."

29 The names of Korach, the prime archetype of one who separated from the community, represent these excuses that are really sources of divisiveness and separation.

The name Korach is related to *kirei'ach*, which means "bald." One reason people do not contribute to the community is because they feel "bald," bereft of any talent, quality, or trait that they can contribute to the *tzibbur*. This is a function of *kinah*, of jealousy, which is based on low self-esteem and self-worth. Korach exhibited this trait in his jealousy of Elitzafan ben Uziel.

The name Yitzhar means "oil." It connotes haughtiness and arrogance, which also prevents one from being part of a *tzibbur*. Oil rises above all other liquids; similarly, the person haughtily feels superior to all others and feels no need to unite with them.

Kehas is connected to the word *kibui*, something acidic. One who is negative about everything and everyone will see the *tzibbur* in a negative light and reject it. He will negate anyone else's ideas and see only his own ideas as acceptable and therefore shun the *tzibbur* when they do not agree with him.

Levi has the connotation of *leviyah*, escort. One who does not want to expend energy to work with the *tzibbur* would rather let others do the work so he can benefit from their efforts and get a free ride.

Korach's punishment for the *machlokes* he instigated perfectly reflected his sin. He who sees his fellow man only as objects of jealousy or lust or as a means of obtaining honor will swallow others alive to advance his own goals. Korach was such a person, and so the earth swallowed him alive, *middah keneged middah* — measure for measure.

One who initiates a greeting is blessed with long life, and if one fails to reciprocate the greeting it is as if he is guilty of theft (See *Ta'amei HaMinhagim*, p. 502). One should greet everyone, even a non-Jew, and one should even inquire as to the shalom of his property, as Yaakov Avinu sent Yosef to inquire concerning the shalom of his brothers and the shalom of the sheep (*Bereishis* 37:14).

We phrase the greeting by saying "*Shalom aleichem*" and responding "*Aleichem shalom*." Shalom is in fact one of the Names of G-d (and in that context cannot be uttered in the bathroom). Various explanations are given as to why the greeting and its response are inverted. One answer is that they pattern themselves after the greeting Boaz gave, upon which *she'eilas shalom* with Hashem's Name is based. Boaz said, "*Hashem imachem*," putting Hashem's Name first, similar to "*Shalom aleichem*." They responded, "*Yevarechecha Hashem*," putting Hashem's Name last, similar to "*Aleichem shalom*."

Perhaps we can give another explanation based on a deeper understanding of *she'eilas shalom* and its significance. As we explained, *shalom* means perfection and harmony, hinting at the fact that perfection depends on the harmonious efforts of all of creation uniting under G-d's Oneness. Hence, as the Maharal explains, initiating this greeting is a sign of humility and accrues the merit of long life. What one is actually

saying when he greets his neighbor with "*shalom aleichem*" is: my shalom, my perfection, is upon you — in other words, I need your input for me to reach perfection. I can't reach it on my own. My connection to G-d and the perfection He represents depends on you.

Hence, one gives this greeting even to a non-Jew, who is also part of the harmonious team effort of the world. Therefore one who recognizes the value of perfection and how to reach it deserves long life and extra time to be able to achieve that perfection. The response therefore is not merely to say the same thing; by giving the same response, one is merely echoing the greeting without acknowledging it or adding to it. That would make it seem like one is negating the fact that the other one depends on him and instead declaring that the opposite is true. When we say, "*Aleichem shalom*," however, we accept the first one's declaration of dependence and supplement it with the fact that we are likewise dependent on the greeter.

32 The *Tanach* describes the time of the *shoftim*, the judges (the time of Boaz), as a time when "people did what was right in their eyes" (*Shoftim* 17:6, 21:26) — they determined their actions by what was good and right for them individually and did not consider how it would affect others. This is why they instituted *she'eilas shalom* with Hashem's Name. They needed to be reminded with every greeting that people are dependent on each other to the degree that G-d's very Name and their relationship with Him hinges on a harmonious group effort and cooperation between individuals. Hence one who initiates the *shalom aleichem* is exhibiting humility in admitting that he is dependent on others for his perfection, and the one who does not reciprocate is depriving the other of his real worth, not admitting that he likewise depends on the other for his perfection. The Gemara (*Berachos* 6b) considers this like stealing from the poor, because he is stealing something that even a poor person possesses: value and self-worth.

Korach Was the Name of One of Eisav's Chieftains

To explain all of these issues, I was inspired by the sacred words of the Chasam Sofer. He expresses his astonishment that the righteous descendants of Levi would name their son Korach, which was the name of one of the wicked, chieftains of Eisav-- "אלוף קרח". Let us refer to the following passuk (Bereishis 36, 15): "אלה אלוני בני עשו בני אליפז בכור עשו, אלוף תימן, אלוף אומר, אלוף צפו, אלוף קרח... These are the chiefs of the children of Eisav: The descendants of Eisav's firstborn Eliphaz—Chief Teiman, Chief Omar, Chief Tzifo, Chief Kenaz, Chief Korach... Hence, the Chasam Sofer arrives at an incredible conclusion; here are his sacred words:

"קרח בן יצהר. אני תמה על צדיקים בני לוי, שקראו שם בנם קרח שהוא שם מאלוהי עשו, וקיימא לן רשעים לא מסקינן בשמייהו, וחזי מה עלתה ביה. ואולי היינו דקמשמע לן קרא דמיחשו עד לוי, לומר אף על פי שהיה חוט המשולש, מכל מקום ניתק מהרה על דאסקי בשמיה דרשע. וזהו ויקח קרח, זה השם קרח, לקח כל מה שהיה לו להתקדש, על ידי שהיה בן יצהר וקהת ולוי אבותיו, וזהו השם קרח לקח את הכל."

The name Korach, the name of one of Eisav's wicked descendants, carried such a negative impact that it negated the force of kedushah that should have accrued to Korach from his three holy predecessors—Yitzhar, Kehas and Levi. For this reason, the Gemara states (Yoma 38b)—we do not use the names of the wicked. And we see what happened to Korach. Perhaps, this is why the Torah lists his lineage all the way back to Levi—to teach us that even though he had the strength of a three-ply cord, nevertheless, it unraveled rapidly, since he was given the name of a rasha.

As a loyal servant in the presence of his master, I would like to expand on the words of the Chasam Sofer, zy" a. So far we have learned that the name Korach, because it was the name of one of Eisav's chieftains, caused Korach to degenerate and provoke a fiery, vehement controversy among Yisrael targeting Moshe and Aharon. In parshas Toldos, the Chasam Sofer cites an elucidation in the Midrash Shochar Tov related to the passuk (Tehillim 120, 6):

"Long has my soul dwelt with those who hate peace." Is there, indeed, someone who despises "shalom" (peace)? Indeed, Eisav despises "shalom." Thus, He says (Vayikra 26, 6): "And I will provide shalom in the land." When will that come to pass? When (ibid.): "I will remove evil beasts from the land." And there is no beast more evil than Eisav, as it says (Tehillim 80, 14): "The boar of the forest ravages it." This is a reference to Eisav HaRasha. Then, the Chasam Sofer adds that he heard from his esteemed, brilliant colleague, Rabbi Avraham Binga Segal, that the gematria of עש"ו (376) equals שלו"ם (376)—alBeis from the aspect of tumah. Therefore, he is described as one who despises "shalom."

We can now better comprehend the words of the Chasam Sofer. The fact that the descendants of Levi named this son Korach led to his corruption and downfall. Seeing as it was the name of one of Eisav's chieftains, and Eisav malevolently "despises shalom," it corrupted his sense of shalom and caused him to incite controversy among the people of Yisrael. This then is the implication of the passuk: קרח קרא—The name Korach deprived (took away from) him of the kedushah of shalom that he should have inherited as "the son of Yitzhar, the son of Kehas, the son of Levi."

33 יתירה מזו, קרח לא רק עשה מחלוקת עם משה רבינו, אלא שביקש ליצור מצב מתמשך של מחלוקת בישראל. שהרי קרח ביקש ואמר (במדבר ט"ו ג'): "כי כל העדה כלם קדושים ונתתם אתם על קהל ה'". הרי כי קרח כפר בעצם המושג של חילוקי מעמדות בישראל, ודבר זה יכול לגרום מצב תמידי של מחלוקת בכלל ישראל, כי כאשר מכירים בעובדה שציבור מורכב מיחידים בעלי מעלות שונות ודרגות שונות, אזי ממילא כל אחד מכיר בכך שהוא צריך את השני לדבר מסוים, והרי הוא רואה בזולתו צורך והשלמה. ועל ידי זה כלל ישראל מצטרפים יחד ומתוהים סולם שראשו מגיע לשמים, כדברי הגר"א חבר לעיל. לעומת זאת, כשכל אחד סבור שהוא שווה לרעהו, ואין שלימותו תלויה באחרים, אזי ממילא מתבטל הכוח המקשר ומאחד את כלל ישראל המתקשרים יחד לבחינה העליונה. ולכן הקפיד הקב"ה על חטאו של קרח באופן מיוחד, כיון שדבר זה גרם לפירוד וביטול האחדות בכלל ישראל, ולסילוק הסולם המגיע עד לגובהי מרומים.

ו"ל בהקדם ביאור מהות ענין השלום, שאין לפרשו רק כדרגה שלילית של העדר מחלוקת, שהרי מצינו שנאמר עושה שלום במרומי, וכן מש"כ בזוהר ששבת היא שלמא דעלאי ותתאי, ומה ענין שלום בעולמות העליונים, אחר שלא שייך שם העדר שלום שמקורו מהסט"א, והרי ששלום הוא ענין חיובי ומדרגה מיוחדת. וענינו ע"פ מד"א במדרש פר' ואתחנן (דב"ר פ"ב), אמר הקב"ה לישראל, בני, כל מה שבראתי בראתי זוגות, שמים וארץ וזוגות, חמה ולבנה זוגות, אדם ותוה זוגות, עוה"ו ועוה"ב זוגות, אבל כבודי אחד ומיוחד בעולם, מנין ממה שקיינו בענין שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. והיינו שרק הקב"ה לבדו הוא יחיד ומיוחד, שהוא אחד ואין שום דבר זולתו ית', ואילו הבריאה כולה היא זוגות. והענין בזה כי כל סדר הבריאה מיוסד על משפיע ומקבל, החמה משפיעה ללבנה המקבלת, והארץ מקבלת מהשמים כמ"ד (ישעיה נה) כי כאשר ירד הגשם והשגל מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה. וכן אדם ותוה וכל הנבראים ועוה"ו ועוה"ב, הכל מיוסד ע"י משפיע ומקבל. ועד"ו גם ירידת השפע לעולם בכל דור ודור נמשכת דרך משפיע ומקבל, ע"י הצדיק יסוד עולם שהוא המשפיע את השפעה למקבלים כמבואר בספח"ק.

וזה פי' שקרח פליג על שלום, שחלק על כל ענין זה הסדר של משפיע ומקבל, שסבר שאין צורך במשפיע, כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשא על קהל ה'. ובוודאי שידע שקבלת התורה היתה ע"י משה רבינו, אך סבר שרק אז היו צריכים למשפיע כדי שיבאם למתן תורה, ושיגיעו לכך שכל העדה כולם קדושים, אך מאז שוב אין צורך במשפיע ומקבל ומדוע תתנשא על קהל ה'. וזו היתה שורש מחלוקתו על הכוונה גדולה, שענין כוונה הוא שהשפעה יורדת ונמשכת על ידי הכהן גדול, שזהו

38 This explains very nicely why Korach opposed Aharon HaKohen, who was the paragon of shalom, as it is written (ibid. 20, 29): "ייראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל"—the entire assembly witnessed that Aharon had perished; they wept for Aharon thirty days—the entire house of Yisrael. Rashi comments: Everyone grieved over Aharon's death, both the men and the women, since he was the ultimate peacemaker—he promoted peace and amity among disputants, including husbands and wives. Along these lines, we learn in the Mishnah (Avos 1, 12): "Be among the disciples of Aharon—love peace and promote peace, love your fellow creatures and bring them closer to Torah."

The Name Korach Implies Baldness

We will now discuss another aspect of the name **Korach**. Expounding on his name, the Gemara (Sanhedrin 109b) explains its negative implications: "קרח שנעשה קרחה בישראל"—he was called Korach, because a bald spot was made in Yisrael on account of him. We will endeavor to explain what this means. Let us refer to a teaching from Chazal in the Gemara concerning the hair on a person's head (B.B. 16a):

Rabbah said: Iyov angered (G-d) with the word "s'arah," as it is written (Iyov 9, 17): "For he has shattered me with a s'arah (a whirlwind). He (Iyov) said before Him, "Master of the Universe, perhaps a whirlwind passed before You, and You confused the name Iyov with the word 'oyev' (enemy). He was answered with the word "s'arah," as it is written (ibid. 38, 1): "Then G-d answered Iyov from out of the 's'arah,' saying . . . Gird up your loins like a warrior. I will put questions to you, and you will enlighten Me." He (HKB"H) said to him, "I created many hairs on a person, and for each and every hair I created its own hole; so that two hairs do not grow from

one hole. For, if two were to grow from one hole, they would darken a person's eyesight. If I do not confuse one hole with another, would I confuse Iyov with 'oyev'?" (Translator's note: Rabbah's interpretation of the passuk is based on the similarity between the word "שערה", meaning whirlwind or storm, and the word "שערה", meaning hair.)

Thus, we learn from this Gemara an important principle. The hairs on a person's head allude magnificently to the shalom that should prevail among men. The lack of shalom stems from jealousy, desire and honor, causing an individual to believe that his fellow man has taken that which belongs to him. Yet, we can learn a valuable lesson from the hairs on one's head; an individual cannot touch or take that which is meant for his fellow man. For, even though each hair follicle is extremely close to its neighbor, nevertheless every hair has its own opening; two hairs do not emerge or derive sustenance from the same opening.

It is for this reason that the offspring of Eisav named one of their chieftains **"Chief Korach"**; because that name indicates an element of baldness—"קרחה". As descendants of עשו, who despises שלום (as alluded to by their gematrias), they refuse to learn that valuable lesson regarding shalom from the hairs on a person's head. Hence, **Korach** the son of Yitzhar, who shared the same name, created a virtual bald spot in the midst of Yisrael by destroying their harmony and shalom and inciting controversy. It was as if Yisrael became bald, lacking hair from which to learn the lesson of shalom.

Accordingly, **Korach**, who bore the name of a chieftain of Eisav, kindled the flame of controversy within Yisrael, destroying the shalom. In essence, he waged a formidable battle against

Yaakov Avinu, the source of shalom, emanating from the realm of kedushah. Therefore, Yaakov prayed that his name not be mentioned in association with Korach and his assembly.

Now, just as Eisav HaRasha, representing the klipah, **"despises shalom"**; similarly, Yaakov Avinu, the representative of kedushah, **"loves shalom."** This accords with the teaching in the Zohar hakadosh (Vayikra 12a) related to the passuk (Iyov 25, 2): "עושה שלום במרומי דא יעקב"—"He makes shalom in His heights" refers to Yaakov. It explains that the midah of Avraham is "chesed"; the midah of Yitzchak is "gevurah"; whereas the midah of Yaakov, "Tiferes," incorporates both "chesed" and "gevurah." Thus, as the representative of "shalom," Yaakov tempers the "chesed" of Avraham with the "din" of Yitzchak, and vice-versa.

42 With this in mind, we can suggest that it was for this reason that HKB"H formed man's body from the dust of the earth, which is made up of thousands upon thousands of grains of sand, which are innumerable. On the one hand, each individual grain of sand is worthless and serves no purpose. Yet, when all the grains of sand join together in peace and harmony, they form the earth that covers the planet. It is the ground we walk on and yields produce that sustains all of creation.

It is precisely for this reason that HKB"H promises Yaakov Avinu, who possessed the virtue of "shalom" (ibid. 28, 14): "והיה זרעך כעמר הארץ ופרצת ימוח וקדמה וצמורה ונגבה"—your offspring shall be as the dust of the earth, and you shall burst forth westward, eastward, northward and southward. Now, HKB"H had already promised Avraham Avinu (ibid. 15, 5): "הבט נא השמימה: וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כח יהיה זרעך"—"Gaze, now, toward the heavens, and count the stars if you are able to count them!" And He said to him, "So shall your offspring be!" However, if they do not coexist and live together harmoniously, with "shalom"; if every Jew considers himself a separate shining star; then they will be overcome and ruled by the guardian angel of Eisav, who despises shalom.

Therefore, HKB"H promised Yaakov: **"Your offspring shall be as the dust of the earth"**—every individual will comprehend

that alone, he is no more than a worthless, meaningless grain of sand. In fact, after the Akeidah, HKB"H promises Avraham Avinu (ibid. 22, 17): "כי בריך אבריך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר"—I shall surely bless you and surely increase your offspring like the stars of the heavens and like the sand on the seashore. This is also the reality we wish to express at the end of Shemoneh Esreh with the words: "ונופשי כעמר לכל תהיה"—let my being (soul) be like dust to all. We are to view ourselves as a grain of sand; we only possess value and meaning when we join together with all the shevatim of Yisrael.

43 To some small degree, we have managed to shed some light on the intent and wisdom of Moshe Rabeinu. He opted to have Korach and his assembly punished with a very unique punishment: **"Let the earth open its mouth and swallow them and all that is theirs, and they will descend alive to the abyss."** He intended for them to learn the vital lesson from the dust of the earth concerning the virtue of "shalom." This is the implication of the passuk: "ותפתח הארץ את פיה"—and the earth opened up its mouth. By swallowing Korach and his assembly, it was as if the earth was opening its mouth and rebuking Yisrael. It wanted to teach them the valuable lesson of living with "shalom"—in peace and harmony—like the dust of the earth!